

LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN MUTLULUK VE AKADEMİK BAŞARI İLİŞKİSİ: KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

THE RELATIONSHIP BETWEEN HAPPINESS AND ACADEMIC SUCCESS FOR UNDERGRADUATE STUDENTS: A CASE OF KIRIKKALE UNIVERSITY

Prof.Dr. Latif ÖZTÜRK

Prof.Dr. Kırıkkale Üniversitesi İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, İstatistik ABD, Kırıkkale/Türkiye

Arş.Gör. İsa Gürkan MERAL

Kırıkkale Üniversitesi İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, İstatistik ABD, Kırıkkale/Türkiye

Arş.Gör. Suat Serhat YILMAZ

Kırıkkale Üniversitesi İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, Ekonometri ABD, Kırıkkale/Türkiye

ÖZ

Akademik başarı mutluluk pahasına mı gerçekleşmektedir? Yoksa akademik anlamda başarılı olmak bireyleri daha mı fazla mutlu etmektedir? Bu soruların cevabının verilmesi ve bu iki değişken arasındaki ilişkinin düzeyinin tespiti; gerek mutluluk düzeyi yüksek, gerekse başarılı bir toplumun oluşmasında önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin akademik başarıları ve mutlulukları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla, literatür taraması ardından anket formu oluşturulmuş, akademik başarı ölçütü olarak öğrencilerin genel not ortalaması, mutluluk ölçütü olarak ise, literatürde sıkça kullanılan ve hazır ölçeklerden olan "Oxford Mutluluk Ölçeği" kullanılmıştır. Saha çalışmasında, 420 üniversite öğrencisine anket uygulanmış, bu anketlerden 127'si kontrol değişkenleri aracılığıyla analiz dışı bırakılmış ve örneklem çapı 293 olarak belirlenmiştir. Bulgular bölümünde analiz olarak betimsel ve çıkarımsal istatistiksel yöntemler (Bağımsız Örneklem t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Pearson Korelasyon Katsayısı) kullanılmıştır. Analiz sonucunda mutluluğun; öğrencilerin cinsiyetine, gelir durumuna, ikamet ettikleri yere ve derse devam durumlarına göre farklılaşmadığı sonucuna %5 anlamlılık düzeyi ile ulaşılmıştır. Ayrıca bulgular, öğrencilerin başarı durumunun, öğrencinin cinsiyetine, gelir durumuna ve ikamet ettiği yere bağlı olarak değişmediğine işaret etmektedir. Öğrencilerin derse devam durumuna göre ise başarı düzeyinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Akademik Başarı, Korelasyon Analizi

ABSTRACT

Does academic success realize at the expense of happiness? Or, does being success in academic sense make the people happier? Answering to these questions and measuring the level of the relationship between these two variables become more of an issue in terms of the formation of either successful or high level happy society. In this context, this study examines the relationship between academic success and happiness of students studying in the Faculty of Economics and Administrative Sciences in Kırıkkale University. To this end, in the pursuit of literature review, a questionnaire was created and the students' average grade-point average was used as a measure of academic success while the "Oxford Happiness Scale" available and frequently used in the literature was used as a measure of happiness. In the field work, the questionnaire was conducted on 480 students and 127 of these sample were leaved out of assessment by controlled variables, and the sample size in this study was determined as 293. In the section of the findings, descriptive and inferential statistical methods (Independent Sample t-Test, One-Way Analysis of Variance, Pearson Correlation Coefficient) were made use of as an analysis. The result of the analysis reveals in 5% significance level that happiness does not differ by student's gender, income levels, residence and class attendance status. The findings also point out that students' success does not change depending on the student's gender, income status and residence. But, as for and class attendance status, it is come to conclusion that it changes the student's success level.

Key Words: Happiness, Academic Success, Correlation Analysis

* Bu çalışma 2-4 Haziran 2016 tarihlerinde Sivas'ta gerçekleştirilen 17. Ekonometri, Yöneylem ve İstatistik Sempozyumunda sunulan aynı adlı bildiriden geliştirilmiştir.

1. GİRİŞ

Akademik başarı mutluluk pahasına mı gerçekleşmektedir? Yoksa akademik anlamda başarılı olmak bireyleri daha mı fazla mutlu etmektedir? Asırlık bir varsayım; okulda, evde ve işyerinde meydana gelebilecek bir başarının mutluluğu da beraberinde getireceğidir. Bu varsayım birçok yönüyle doğru olsa bile, başarının elde edilmesine harcanan uzun saatler, stres ve baskı; bu sürecin sonunda elde edilecek mutluluk getirisini de azaltmaktadır. Bir diğer açıdan bakıldığında ise yapılan birçok çalışma mutlu bireylerin daha başarılı olabileceğini göstermektedir. Mutluluk; bireylerin, karşılarına çıkan yeni fırsatlara optimistik yaklaşmasına, yeni amaçlara doğru aktif olarak çalışmasına, kendine güvenmesine ve daha enerjik hale gelmesine neden olmaktadır. Örneğin; Alavi tarafından aktarıldığı üzere Hoggard (2005) tarafından yapılan çalışma, yukarıda bahsi geçen faydalarına ek olarak; mutluluğun bir sosyal sermaye olarak görülebileceği, topluma elle tutulabilir yararlar getireceği, yapılan psikolojik testler sonucunda yüksek mutluluk seviyesinde olan insanların diğer insanlara kıyasla grip gibi hastalıklara karşı vücutlarının ortalama olarak %50 daha fazla antikör ürettiği, mutlu insanlar işyerinde daha fazla başarı oldukları, hatta mutlu insanların zengin olma yolunda diğer insanlara kıyasla daha fazla potansiyeli olduğunu dile getirmektedir (Alavi, 2007: 481). Mutluluğun yukarıdaki faydaları göz önüne alındığında, hayatlarının önemli çağında olan üniversite öğrencilerinin mutlulukları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi, mutlu ve başarılı bir toplumun dinamiklerinin anlaşılmasında elzem teşkil etmektedir.

Bu bağlamda; bu çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin akademik başarıları ve mutlulukları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla, bir anket formu oluşturulmuş ve çeşitli istatistiksel yöntemler aracılığıyla ilişkinin varlığı test edilmiştir. Oluşturulan anket formunun ilk bölümünde kişisel ve demografik bilgiler, ikinci bölümünde ise mutluluğu ölçmede literatürde sıkça kullanılan ve hazır bir ölçek olan "Oxford Mutluluk Ölçeği" kullanılmıştır. "Oxford Mutluluk Ölçeği" 29 adet sorudan oluşan likert tipinde hazırlanmış bir ölçektir. Aynı zamanda bu ölçek; mutluluğu ölçerken, kişilerin sorulara verdiği cevapları 1 - 6 aralığında kodlamaktadır. Ardından, bu kodlama sonucu her bir kişinin 29 soru sonucu aldığı puan ortalamasını hesaplayarak mutluluk skoru oluşturma imkânı sağlamaktadır.

Anketlerin değerlendirilmesinde betimsel ve çıkarımsal istatistiksel yöntemlere başvurulmuştur. Betimsel istatistiklerin kullanıldığı bölümde ankete katılanların kişisel ve demografik bilgilerine ilişkin özetleyici istatistiklere yer verilmiştir. Çıkarımsal istatistik olarak bağımsız örneklem t- testi, korelasyon ve varyans analizi kullanılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Yukarıda değinilen sebepler ve konunun önemine binaen, literatürde akademisyenler tarafından bu konuyla alakalı birçok yapıldığı görülmektedir. Genel bir bakış ile literatürde, bu çalışmalardan bazılarının sadece mutluluğu açıklamaya ve onun diğer değişkenlerle ilişkilerini incelemeye yönelik olduğu, diğerlerinin ise sadece akademik başarıyı etkileyen faktörler arasında mutluluğu ele alan çalışmalar olduğu görülmektedir. Diğer taraftan bu makalenin esasını da teşkil eden, doğrudan bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda mevcuttur. Aşağıda bu alanda yapılan çalışmalara kronolojik olarak değinilecektir.

Huebner ve Alderman (1993) çalışmalarının birinci bölümünde, biri kontrol grubu olmak üzere, 28 akademik başarı bakımından risk taşıyan ve duygusal ve öğrenme problemleri olduğuna inanılan ilkökul öğrencileri ile yaptıkları analizde, okuldan memnuiyet ile küresel hayat doyumu (Global Life Satisfaction) arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Analizleri sonucunda, akademik olarak risk taşımayan öğrenciler ve bu öğrencilerin mutlulukları arasında anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Diğer taraftan, bu değişkenler arasında, akademik anlamda risk taşıyan öğrenciler için ve toplam bütün örneklem için olmak üzere anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Çalışmalarının ikinci bölümünde ise, 53 öğrenciyi örnek olarak almışlar ve öğrencilerin "Öğrenci Hayat Doyum Ölçeği" (Student Life Satisfaction Scale – SLSS) ile IQ zeka testi skorları, yaş, not ortalaması ve sosya-ekonomik durumları arasındaki korelasyonu incelemişlerdir. Elde ettikleri bulgular seçilen bu demografik değişkenlerle hayat doyumu ölçeği arasında herhangi bir ilişki olmadığına işaret etmektedir.

Verkuyten ve Thijs (2002)'de 10-12 yaşları arasında bir grup öğrenciden yola çıkarak öğrencilerin hayat tatminleri ile kendileri tarafından beyan edilmiş not ortalamaları arasında ilişki olduğunu sonucuna ulaşmışlardır.

Diener ve Seligman (2002) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, mutluluk düzeyi ortalamalarında sürekli olarak en üst %10'luk bölümde kalan insanlarla çok mutsuz insanları kıyaslamışlardır. Çok mutlu insanların daha az mutlu insanlara göre bir hayli sosyal, daha güçlü duygusal ve diğer sosyal ilişkilere sahip, dışadönük, uysal ve daha az nevroitik olduklarını tespit etmişlerdir. Dahası bir çok değişken diğer öğrencilere kıyasla, çok mutlu insanlar az bir avantaja sahip olsalar bile, ne kadar gelire sahip oldukları algısı, onların negatif ya da pozitif anlamda tecrübe ettikleri olayların sayısı, okul not ortalaması, objektif fiziksel çekicilik, tütün ve alkol kullanımı, diğer aktivitelere katılma, egzersiz yapma, televizyon seyretme ve uyuma gibi aktivitelere harcanan saatler gibi faktörler dikkate alındığında istatistiksel olarak anlamlı derecede diğer gruplardan farklılaşmadıklarını tespit etmişlerdir.

Gilman ve Huebner (2006) yılında 485 yetişkin üzerinde Öğrenci Yaşam Doyum Ölçeği (Student's Life Satisfaction Scale – SLSS) 'ni kullanarak yaptıkları çalışmada, küresel yaşam doyum ölçeğine göre daha yüksek skorlar veren bireylerin özelliklerini incelemişlerdir. Bu amaçla, yapılandırılmış müfredat dışı aktiviteye katılım, not ortalaması, algılanmış okul tecrübeleri gibi değişkenler; sosyal stres, aile ile ilişkiler gibi kişiler arası özelliklere ait değişkenler; son olarak kaygı, depresyon ve umut gibi birey için özellikleri temsil eden değişkenler ile yaşam doyum skorları ile ilişkisini incelemişlerdir. Bu bağlamda, bu ölçekten yola çıkarak öğrencileri düşük, orta ve yüksek yaşam doyumuna sahip bireyler olarak ele alarak üç gruba ayırmışlardır. Analiz sırasında, değişkenlerin yorumlanmasında kolaylık amacıyla değişkenleri okulla ilgili, kişiler arası ve bireysel olarak üç gruba ayırmışlardır. Analizleri sonucunda daha yüksek hayat tatminine sahip olan gençlerin düşük olan gençlere göre diğer değişkenlere karşı daha uyumlu olduğunu tespit etmişlerdir. Her bir ölçüm için daha yüksek yaşam doyum düzeyi bildiren gençlerin daha düşük doyum düzeyi bildiren gençlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek skorlar verdikleri görülmektedir. Diğer taraftan, ortalamaya yakın yaşam doyum skorları veren gençler ile yüksek yaşam doyumunu veren gençler karşılaştırıldığında, bu gruplardaki öğrencilerin gerek okula karşı genel davranışlar bakımından gerekse not ortalamaları bakımından benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Quinn ve Duckworth (2007) 257 öğrenciyi örneklem olarak seçtikleri çalışmalarında, akademik performans öğrencilerin mutlulukları arasındaki ilişkiyi, öğrencilerin IQ'sunun, yaşının ve önceki not ortalamalarının bu değişkenler üzerindeki etkisini dikkate alarak incelemişlerdir. Elde ettikleri bulgular sonucunda bu iki değişken arasında karşılıklı ve birbirini güçlendiren bir nedensellik ilişkisi olduğu sonucuna varmışlardır.

Alavi (2007) tarafından 2007 yılında üniversite öğrencilerinin mutlulukların etkileyen bağlantılı değişkenlerin değerlendirmesini amaçladığı anket çalışmasında, 2005-2006 akademik yılı için 4 üniversiteden 573 üniversite öğrencisi rastgele örnekleme metodu ile seçmişlerdir. Sperman, Kendall's Tau ve ki-kare testleri uyguladığı analizi sonucunda, bilimsel tavır, bilimsel davranış, sanatsal davranış, ahlaki tavır, dini davranışları ve doğum yerleri değişkenleri ile üniversite öğrencilerinin mutlulukları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin yaşları, diploma not ortalamaları, geçirilen toplam kredi saatleri, cinsiyet, ikamet yeri, üniversite türü, fakülte türü ve mutlulukları arasında istatistiksel olarak herhangi anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Zhang ve Kemp (2009), üniversitede okuyan 355 öğrenciyeye yaptıkları anket çalışması sonucunda, öğrenci borcu, motivasyonu, mutluluk ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi ele almışlardır. Elde ettikleri bulgular, sonucunda mutluluk ile akademik başarı arasında korelasyonun olmadığını işaret etmektedir.

Malik ve diğerleri (2013), 137 üniversite öğrencisini örnekler olarak seçtikleri anket çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin hayat tatminleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi yönünü ve derecesini araştırmışlardır. Pearson korelasyon katsayısını kullandıkları çalışmalarında, son sınıfa

gelmiş eğitim fakültesinde okuyan üniversite öğrencilerinin daha ılım bir hayat tatminine ulaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak bakıldığında ise bu iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin mevcut olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer deyişle, yaşam doyumu son sınıfa gelmiş öğrencilerin akademik başarılarını arttırmamaktadır. Diğer taraftan sonuçlar, akademik başarı değişkeninin; özellikle Asya kökenli aileler arasında, ailelerin öğrencilerden beklentilerine, geleceğini ve kariyerini garanti altına alabilmeye, iyi notlar alabilme arzusu gibi diğer değişkenler tarafından etkilenebileceğini göstermektedir.

Bu alanda gerçekleştirilen bir diğer çalışma Hassanzadeh ve Mahdinejad (2013) tarafından yapılmıştır. Mutluluk ile akademik motivasyon arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, 25'i ve 25 erkek olmak üzere 50 master öğrencisine anket uygulamışlardır. Araştırmada kullanılan anketler, Oxford Mutluluk Anketi (Oxford Happiness Questionnaire) ve Başarı Motivasyon Anketlerinden (Achievement Motivation Questionnaire) oluşmaktadır. Uyguladıkları Pearson korelasyon analizi ve bağımsız t-testi sonucunda, %95 güven düzeyinde akademik motivasyon ile mutluluk arasında anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Kızlar ve erkekler olarak bu ilişkiyi ayrı ayrı incelediklerinde ise anlamlı bir ilişkiye rastlamamışlardır.

3. METODOLOJİ

Öğrencilere uygulanan anket formunun ilk bölümde öğrencilerin yaş, cinsiyet gibi bilgilerine yer verilmiş, ikinci bölümde "Oxford Happiness Inventory" ile bireylerin mutluluk düzeylerini ölçen altılı likert ölçeğini kullanan, 29 sorudan oluşan ölçek kullanılmıştır. Üçüncü bölümde ise öğrencilerin akademik başarısının ölçüleceği sorulara yer verilmiştir.

Bu bilgiler SPSS paket programı kullanılarak ankete katılan öğrencilerin tanımsal bilgileri özetlenmiş ve devamında bu kategorik değişkenlere göre akademik başarı ve mutluluğun farklılık gösterip göstermediği test edilmiştir. Akademik başarı kategorik bir değişken olarak kullanılmış ve akademik başarı ile mutluluk arasındaki ilişki ölçülmüştür.

Anketin güvenilirliği ve geçerliliği için Cronbach Alpha değerine bakılmış, Cronbach's Alpha değeri 0,855 olarak bulunmuştur. Sıfır ile bir arasında değer alan bu katsayının, 0,7 ve üzeri kabul edilebilir bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Nunnally, 1978). Kolmogorov-Smirnov testi aracılığıyla akademik başarı ve mutluluk değişkenlerinin dağılımı normal bulunmuş, başarı ve mutluluk arasındaki ilişkinin ölçülmesi için Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılmış, mutluluk ve başarı düzeyinin kategorik bir değişken olan cinsiyete göre değişip değişmediğinin ölçümü için "Bağımsız Örneklem t-testi", diğer kategorik değişkenler olan ve ikiden fazla alt gruba sahip değişkenlere göre mutluluk ve başarının değişip değişmediğinin ölçümü ise tek yönlü varyans analizi aracılığıyla yapılmıştır.

4. BULGULAR

Anketin yığınını Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan lisans öğrencileri oluşturmuştur. Toplamda 420 adet anket uygulanmış ve ters sorular aracılığıyla anketlerin 127 tanesi elenmiş ve 293 adet anketle analizler gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen tanımsal bilgilerin frekans ve yüzdeleri tablolar aracılığı ile özetlenmiştir.

Tablo 1: Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

	n	%
Erkek	88	30
Kadın	205	70
Toplam	293	100

Tablo 2: Ankete Katılan Öğrencilerin Yaş Dağılımı

	n	%
18 Yaş ve Altı	1	0,3
19-20 Yaş Arası	90	30,7
21-25 Yaş Arası	200	68,3
26 Yaş ve Üzeri	2	0,7

Toplam	293	1
--------	-----	---

Tablo 3: Ebeveyn Eğitim Durumu Tablosu

	Anne Eğitim Düzeyi		Baba Eğitim Düzeyi	
	n	%	n	%
İlköğretim ve altı	181	61,8	119	40,6
Orta Öğretim	94	32,1	110	37,5
Üniversite ve üzeri	18	6,1	64	21,8
Toplam	293	100	293	100

Tablo 4: Aile Gelir Durumu Tablosu

	n	%
0-1000 TL	20	6,8
1001-2000 TL	102	34,8
2001-3000 TL	95	32,4
3001-4000 TL	45	15,4
4000 TL ve Üzeri	31	10,6
Toplam	293	100

Tablo 5: İkamet Edilen Yer Tablosu

	n	%
Aile yanında	77	26,3
Yurtta	115	39,2
Öğrenci evinde	84	28,7
Diğer	17	5,8
Toplam	293	100

Tablo 6: Genel Not Ortalaması Tablosu

	n	%
0,00-1,00 Arası	7	2,4
1,01-2,00 Arası	65	22,2
2,01-3,00 Arası	186	63,5
3,01-4,00 Arası	35	11,9
Toplam	293	100

Tablo 7: Öğrenci Altıtan Ders Tablosu

	n	%
Var	173	59,0
Yok	120	41,0
Toplam	293	100

Tablo 8: Öğrencileri Derse Devam Durumu

	n	%
%0-%20 Arası	6	2
%21-%40 Arası	9	3,1
%41-%60 Arası	27	9,2
%61-%80 Arası	90	30,7
%81-%100 Arası	161	54,9
Toplam	293	100

Kişilerin mutluluk skorları oluşturulurken Oxford Mutluluk Ölçeği'ndeki yargı cümlelerine katılma dereceleri olumsuzdan olumluya doğru 1 - 6 arasında kodlanmıştır. Öğrencilerin 29 soruya verdiği cevapların sayısal değerlerinin aritmetik ortalaması alınarak kişilerin mutluluk skorları oluşturulmuştur. Kişinin Mutluluk Skoru (MS);

$$MS_i = \frac{\sum_{j=1}^{29} x_{ij}}{29} \quad (1)$$

formülü ile hesaplanmıştır. Burada x_{ij} bireyin mutluluk sorularına verdiği cevabın sayısal değerlerini göstermektedir. Bu sayısal değerler kategorileştirilerek 1 - 3 aralığını mutsuz, 3 - 4 aralığını nötr ve 4 - 6 aralığını mutlu bireyler olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 9: Mutluluk Derecesi Tablosu

	n	%
Mutsuz	14	4,8
Nötr	143	48,8
Mutlu	136	46,4
Toplam	293	100

Araştırmada mutluluk ve akademik başarının cinsiyet, gelir grubu, ikamet edilen yer ve derse devam oranı şeklinde tanımlanan kategorik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermedikleri aşağıdaki alternatif hipotezler ile test edilmiştir.

H_1 : Cinsiyete göre mutluluk farklılık göstermektedir

H_1 : Cinsiyete göre akademik başarı farklılık göstermektedir, şeklinde tanımlanmıştır.

Tablo 10: Cinsiyete Göre Mutluluk ve Akademik Başarı test sonucu

	t	p
Akademik Başarı	-1,269	0,207
Mutluluk	0,699	0,485

Tablo 10'a göre, % 95 güven düzeyinde yapılan test sonucunda, akademik başarı ve mutluluk p-değerleri $> 0,05$ olduğundan akademik başarı ve mutluluğun cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Gelir gruplarına, ikamet edilen yere ve derse devam durumuna göre akademik başarı ve mutluluk seviyesinin değişip değişmediğini ölçmek amacıyla ilgili değişkenler ikiden fazla kategoriye sahip olduğundan hipotezleri test etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bu amaçla tanımlanan araştırma hipotezi akademik başarı ve mutluluk açısından gelir guruplarının, ikamet edilen yerlerin ve derse devam oranlarının en az birinde farklılık vardır şeklindedir.

$H_1: \forall \mu_i \neq \mu_j \quad i, j: 1,2,3...n$

Tablo 11: Gelir Gruplarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

	F	p
Akademik Başarı	0,661	0,619
Mutluluk	1,150	0,333

Tablo 11'de görüldüğü gibi (P-değeri $> 0,05$) akademik başarı ve mutluluk açısından gelir gurupları arasında % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu destekleyici bir sonuca ulaşılamamıştır.

Tablo 12: İkamet Edilen Yere İlişkin Varyans Analizi Sonucu

	F	p
Akademik Başarı	0,933	0,425
Mutluluk	1,686	0,170

Tablo 12'de, p-değeri $> 0,05$ olduğundan hem mutluluk hem de akademik başarı ikamet edilen yere göre %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucunu vermektedir.

Derse devam öncelikle % 20'lik dilimler halinde beş kategoride tanımlanmıştır. Ancak 0-% 20'lik ve %21-%40'lık dilimde derse devam ettiklerini belirten öğrenci sayısı çok az olduğundan test sonucunun istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç veremeyeceği düşüncesi ile derse devam durumu % 60'ın altı, %61 - % 80 arası ve %81'in üstü şeklinde yeniden tanımlanarak test uygulanmıştır.

Tablo 13: Derse Devam Durumuna İlişkin Varyans Analizi Sonucu

	F	p
Akademik Başarı	11,265	0,000
Mutluluk	3,210	0,042

Tablo 13'den görüleceği gibi, hem mutluluk hem de akademik başarı derse devam oranları açısından istatistiksel olarak % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğunu destekleyici sonucunu vermektedir (p-değeri < 0,05). Bu farklılıkların hangi kategoriler arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi kullanılarak çoklu karşılaştırma yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 14: Akademik başarı ve mutluluğun derse devam durumu kategorileri açısından çoklu karşılaştırma sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) Derse devam durumu	(J) Derse devam durumu	Ortalama Farkı (I-J)	p-değeri
Mutluluk	% 60 ve altı	% 61-%80 arası	-0,21290	0,105
		% 81 üstü	-0,23131*	0,046
	% 61-%80 arası	% 60 ve altı	0,21290	0,105
		% 81 üstü	-0,01841	0,966
	% 81 üstü	% 60 ve altı	0,23131*	0,046
		% 61-%80 arası	0,01841	0,966
Akademik Başarı	% 60 ve altı	% 61-%80 arası	-0,235	0,064
		% 81 üstü	-0,418*	0,000
	% 61 - %80 arası	% 60 ve altı	0,235	0,064
		% 81 üstü	-0,184*	0,034
	% 81 üstü	% 60 ve altı	0,418*	0,000
		% 61-%80 arası	0,184*	0,034

*Ortalama farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Derse % 81 üzerinde devam edenlerin akademik başarı açısından % 60 ve altı ile % 61-% 80 arasında devam edenlerle farklılık gösterdiği, mutluluk açısından bakıldığında ise % 81 üzerinde derse devam edenlerin % 60 ve altında bir oranla derse devam edenlerle farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Akademik başarı ve mutluluk arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ise korelasyon analizine başvurulmuştur. Korelasyon analizinde Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Bu analizde değişkenler arası ilişkiler x akademik başarıyı, y mutluluk skorunu göstermek üzere araştırma hipotezi;

$H_0 : \rho_{xy} \neq 0$ şeklinde tanımlanmıştır.

Tablo 15: Akademik Başarı, Mutluluk İlişkisi: Korelasyon Analizi

		Akademik Başarı	Mutluluk
Akademik Başarı	Pearson Korelasyon Katsayısı	1	-0,003
	p-değeri		0,959
Mutluluk	Pearson Korelasyon Katsayısı	-0,003	1
	p-değeri	0,959	

Tablo 15 akademik başarı ile mutluluk arasında %95 güvenilirlik düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı doğrusal bir ilişkinin olmadığını (p-değeri = 0,959 > 0,05) göstermektedir.

5. SONUÇ

Akademik başarı niteliksel olarak, kişilerin beklentisine, bu konudaki tatmin düzeylerine göre değişen bir kavram olmakla birlikte, niceliksel olarak değerlendirildiğinde kişinin derslerden aldığı notların bir ortalamasıdır. Akademik başarının niceliksel olarak genel not ortalaması veya dönem ortalaması ile ölçülmesi durumunda akademik başarıyı göreceli yapan, X Üniversitesi'nden Y Üniversite'sinin not sisteminin aynı olmaması, dersi yürüten A Öğretim Görevlisi ile B Öğretim

Görevlisi'nin aynı dersleri verdikleri halde vize ve final sınavlarının zorluk derecelerinin birbirinden farklı olmasıdır. Ancak genel olarak literatürde kullanılan ve derinlemesine bakılmadığında akademik başarının niceliksel olarak göstergesi olan genel not ortalaması bu çalışmanın veri kaynağı olan ankette bir soru olarak anketin ilk bölümünde bulunmaktadır. Bu soru analizde "Akademik Başarı" adının almış ve bir değişken olarak kullanılmıştır.

Bir başka niteliksel kavram olan mutluluk, Türk Dil Kurumu sözlüğünde, "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlik" olarak tanımlanmıştır. Niteliksel bir değişken olan mutluluk literatürde "Revised Oxford Happiness Questionnaire" aracılığıyla sıklıkla nicel bir hale getirilmiş ve analizlerde kullanılmıştır. Altılı Likert Ölçeği aracılığıyla bireylerden 29 adet soruya cevap alan ölçek, kişilerin verdiği yanıtların sayısal değerlerinin ortalamasını alarak her bir bireye ait mutluluk skorunu ortaya çıkarmaktadır. Mutluluk skorları, likert ölçeğinin alt ve üst sınırları olan 1 ile 6 arasında değişmektedir. Analizde, mutluluk skoru 1 - 3 aralığında olan bireyler mutsuz, 3 - 4 aralığında olanlar nötr ve 4 - 6 aralığında olanlar ise mutlu olarak sınıflandırılmıştır. 293 birey mutluluk skorlarına göre anket çerçevesinde değerlendirilmiş ve 14 birey mutsuz, 142 birey nötr ve 136 birey ise mutlu olarak alınmıştır.

Mutluluğun ve akademik başarının cinsiyete, gelir grubuna, ikamet edilen yere göre değişmediği, ancak derse devam durumuna göre değiştiği tespit edilmiştir.

Akademik başarı ve mutluluk arasındaki ilişkiyi incelemede "Pearson Korelasyon Katsayısı" kullanılmıştır. Korelasyon analizi sonucu, Diener ve Seligman (2002) ve Gilman ve Huebner (2006) çalışmaları ile paralellik arz etmiş ve akademik başarı ve mutluluk arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Alavi, H. R. (2007). "Correlatives of happiness in the university students of Iran (a religious approach)", *Journal of Religion and Health*, 46(4), 480-499.
- Diener, Ed, & Seligman, Martin EP. (2002). "Very Happy People", *Psychological science* 13.1: 81-84.
- Francis, L. J., Sahin, A., & Al-Failakawi, F. (2008). "Psychometric Properties of Two Islamic Measures among Young Adults in Kuwait: The Sahin-Francis Scale Of Attitude Toward Islam and The Sahin Index Of Islamic Moral Values", *Journal of Muslim Mental Health*, 3(1), 9 - 24.
- Gilman, R. & Huebner, E. S. (2006). "Characteristics of Adolescents who Report Very High Life Satisfactio", *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 311 - 319.
- Hassanzadeh, R., & Mahdinejad, G. (2013). "Relationship Between Happiness and Achievement Motivation: A Case of University Students", *Journal of Elementary Education*, 23(1), 53 - 65.
- Hoggard, L. (2005). *How to be happy?*, Random House, London.
- Huebner, E.S. & Alderman, G.L. (1993). "Convergent and Discriminant Validation of a Children's Life Satisfaction Scale: Its Relationship to Self- and Teacher-Reported Psychological Problems and School Functioning", *Social Indicators Research*, 30, 71-82.
- Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). "The Benefits of Frequent Positive Affect: Does Happiness Lead to Success?", *Psychological Bulletin*, 131(6), 803-855.
- Malik, M., Nordin, N., Zakaria, A., & Sirun, N. (2013). "An Exploratory Study on the Relationship between Life Satisfaction and Academic Performance among Undergraduate Students of UiTM, Shah Alam", *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 90, 334-339.
- Quinn, P. D., & Duckworth, A. L. (2007). "Happiness and academic achievement: Evidence for reciprocal causality", In the Annual Meeting of the American Psychological Society, 24 - 27.
- Verkuyten, M. & Thijs, J. (2002). "School Satisfaction of Elementary School Children: The Role of Performance, Peer Relations, Ethnicity, and Gender", *Social Indicators Research*, 59(2), 203-228.

Zhang, J., & Kemp, S. (2009). "The Relationships between Student Debt and Motivation, Happiness, and Academic Achievement", *New Zealand Journal of Psychology*, 38(2), 24 - 29.